

DZIENNIK POLSKI

wychodzi 2 razy dziennie.

Przenumerata wynosi:

we Lwowie:
miesięcznie 2 korony; — za dwurazową dostawę do domu
dopłaca się 60 halercy;
na prowincji:
z jednorazową przesyłką: z dwurazową przesyłką:
rocznie . . . 30 K — h. rocznie . . . 36 K — h.
kwartalnie . . . 7 50 — kwartalnie . . . 9 —
miesięcznie . . . 2 50 — miesięcznie . . . 3 —
W Niemczech miesięcznie 3 M. 50 fen.
W innych krajach miesięcznie 4 Fr.

Rękoopis Redakcja nie zwraca.

Adres: „Dziennik Polski” — Lwów, plac Marjański 1. 7.
Telefonu Nr. 171.

Ogłoszenia.

Za jeden wiersz petilowy albo jego miejsce 20 halercy
Za jeden wiersz petilowy w rubryce *Nadesłane* 40 halercy
Urobne ogłoszenia (tylko w numerze porannym) po 10
halercy za 10 wyrazów; następnie po 1 1/2 hal.
Doniesienia o ślubach, zaręczynach i inne prywatne ko-
munikaty po *Kronice* za jeden wiersz petilowy
60 halercy.

Numer pojedynczy:

we Lwowie: na prowincji:
poranny . . . 3 halercy poranny . . . 5 halercy
wieczorny . . . 8 halercy wieczorny . . . 10 halercy

Przyszłość państwa pruskiego.

Lwów 11 czerwca.

Członek jednego z panujących domów w Europie napisał święto broszurę polityczną o sytuacji mocarstw europejskich i wydukał ją w Austrii. Jednakże rodzina autora, obawiając się skutków, jakie mogło pociągnąć zbyt otwarte jego wystąpienie, postarała się o wycofanie całego nakładu. Bliżsi jednak znajomi książęcego autora otrzymali parę egzemplarzy, a warszawskiemu korespondentowi *Kurjera Powszechnego* powiodło się otrzymać parę ustępów z tego dzieła, a to mianowicie tych, które traktują o politycznym położeniu i ewentualnej przyszłości królestwa pruskiego. Rozmowa ta nie są pozabawione interesu, albowiem kwestja polska odgrywa w nich do pewnego stopnia rolę wybitną.

Autor uważa Rosję za najpotężniejsze dzisiaj państwo na świecie. Mimo rywalizacji ze strony Anglii, Rosja przedzi, czy później zagarnie pod swój wpływ wyliczany całą Azję.

Co do potęgi Niemiec, a właściwie Prus, to autor twierdzi, że cała potęga, stworzona przez Bismarcka, spoczywa na kruchych nogach. Pamiętać należy, że w dwadzieścia lat po śmierci Fryderyka Wielkiego, po najświetniejszym rozwoju Prus, zawiązało się tylko pomocy rosyjskiej po Jenie, a następnie po Friedlandzie i Eylau, państwo pruskie swe istnienie.

Dlatego dla Prus poprostu warunkiem bytu jest ich potęga militarna. Przerzeczona a wpływy koła berlińskiego bezustannie się nad tem zastanawiają i konstatują niepokojący fakt, żeżbyż dziś stosunek siły wojsk pruskich do wojsk innych potęg sąsiednich nie jest taki, jakim był w roku 1870.

Całe południe, sztucznie oderwane od wpływu austriackiego, nie złoło się bynajmniej społecznie z północą. Alzacja i Lotaryngja tęsknią za Francją.

Cała zaś wschodnia granica, gdyby nie — jak autor twierdzi — wybitny lojalizm Polaków, stonowiby mogła 3-miljonowy posterunek antipruski. Dalej autor rezonuje nad powodami, dla których Polacy pod berłem pruskim nie stworzyli dotąd pod wpływem traktowania, jakiego w ostatnich 10-leciach doznali, zasadniczej antipruskiej polityki i tłumaczy je w ten sposób, że smutne konsekwencje powstały w połowie XIX wieku wywołały niesłychanie silną reakcję w umysłach polskich w kierunku legalności i opierania swych żądań na zasadzie istniejących warunków.

Pomimo to jednak — konkluduje autor — nierozsądna polityka szowinizmów niemieckich wytworzyła na całych wschodnich kresach monarchji pruskiej takie silne poczucie odrębności rasowej, że ono nigdy już nie będzie mogło być usunięte. Ma to być tragizm w dziejach rozwoju kultury germańskiej, że dziś dostało się jej przywództwo w ręce pruskie.

One to zniweczyły wszystko, co średnie wieki wpływem niemieckim działy w Polsce, one sprawiły, że ci sami Polacy, którzy przez wieki całe sprowadzali kolonistów Niemców, miasta zakładali na prawie magdeburskim, później po pierwszym rozbiore całej swą politykę pod wodzą Ignacego Potockiego pragnęli oprzeć na Niemcach, że tym samym Polakom dziś Chinęży bliższy, jak Niemiec.

Kulturze germańskiej wydłubowali spadkobiercy Bismarcka taki mur na wschodzie, że go ona nigdy już nie przekroczy.

Polacy — twierdzi autor — nigdy nie będą spiskowali przeciwko Prusom, ale gdyby raz losy odłączyły ich od Prus, wtedy mogą zapewnić, że w kilkanaście lat później szukalibyśmy z latarnią niemieckiego żywiołu na polu dzisiejszej walki narodowościowej. Idea postępu niemieckości na wschód pogrzebana została przez tych, którzy w jej imię chcą walczyć.

Istnienie Prus polega tylko na ich

sile wojskowej. Wszystkie inne państwa europejskie są pod względem warunków swego bytu w położeniu korzystniejszym. Rosja, Anglia, Francja, Hiszpanja, Włochy, posiadają granice naturalne. Austria stoi odwieczną tradycją państwa, złożonego ze składników, które choć nie wszystkie, ale w przeważnej części nawzajem się potrzebują. Jednym słowem Austria, pomimo swej pozornej niejednolitości posiada ideę państwową niesłychanie silną, a nie wykluczającą nawet dalszego rozwoju w południowych Niemczech, opartego na dziś zewnętrznie przyduszone, ale tem silniej w usposobieniu ludu tkwiącym poczuciu przynależności do federalizmu pod berłem Habsburgów. Dziś więcej, niż kiedykolwiek, od Monarchjum do Sztutgardu społeczeństwo dąży do otrąśnięcia się z wpływów północnych. Im więcej ekonomicznie i politycznie przynajmniej je Berlin, tem silniejszą staje się wewnętrzna odporność południowo-niemieckiego żywiołu.

Następnie podaje autor obszerną statystykę różnych objawów separatyzmu niemieckiego w stosunku do Prus i dochodzi do przekonania, że Rosja i Austria, pod wieloma względami, interesu mają wspólne i że z ich porozumienia się wynikają losy przyszłości.

I. Projekt ustawy o ubezpieczeniu urzędników prywatnych.

Ze wszystkich przedłożeń, jakie obecny rząd wniósł w Radzie państwa, najpopularniejszym jest niewątpliwie projekt ustawy o ubezpieczeniu pensyjnym urzędników prywatnych; dotyczy on bowiem tej klasy, która i liczebnie i pod względem użyteczności społecznej odgrywa pierwszorzędną rolę w gospodarstwie narodowym, gdyż na jej barkach spoczywa uprawa głównych źródeł dochodu krajowego, od niej zależy w przeważnej części ilość i jakość dotychczas produkcji.

Mimo swojej użyteczności, stan urzędników prywatnych pozbawiony był dotychczas zupełnie ustaw ochronnych i opieki państwa — i upadł materialnie coraz bardziej, a odczuwał to się dając przewidywaniem w naszym kraju, przeważnie rolniczym, pośredników wiejskich, czyli t. zw. oficjalistów prywatnych.

Znana jest powszechnie smutna dola prywatnego urzędnika, który, gdy utraci posadę, gdy stara zdrowie w ciężkich warunkach swego życia i stanie się do pracy nieudolnym, lub wręcz gdy się zestarzeje, nie ma najczęściej żadnego utrzymania, żadnej emerytury z swą długoletnią, ciężką i rzetelną służbą, lecz zdany jest ze swą rodziną na pastwę losu. Rzadkie to są bowiem wypadki, aby urzędnik prywatny zdołał przy sprzyjających okolicznościach zaszczerdzić trochę grosza na czarną godzinę; a także mało jest przedsiębiorstw i majątków magnackich, któreby dla swych urzędników utworzyły fundusze emerytalne; Towarzystwa zaś samopomocy, wobec szczupłych z konieczności wkładów swych członków, nie mogą im dać dostatecznego utrzymania.

Dlatego to projektowana ustawa, która ustanawia przymusowe ubezpieczenie urzędników prywatnych na wszystkie wypadki życia, ma niezwykle doniosłe znaczenie i jest reformą społeczną, która wniesie głęboko w stosunki ekonomiczne państwa i wpłynie na nie bardzo dodatnio.

Usiłowania o uzyskanie ustawy pensyjnej trwają wiele lat i mają już swoją historję.

Urzędnicy prywatni całej monarchji, widząc, że nie dba i nie myśli o nich społeczeństwo, chociaż zaprowadzono już nawet ustawy ochronne i przymusowe ubezpieczenia dla robotników, poczęli się łączyć i organizować w tym celu, aby wszelkimi legalnymi środkami domagać się dla siebie ustawy pensyjnej przymusowej.

Zasługa zapoczątkowania działalności w tym kierunku należy się pierwszemu ogólnemu To-

warzystwu urzędników austr.-węg. monarchji, które w listopadzie 1888 wniosło do obu izb rady państwa petycję o zaprowadzenie obowiązkowej ustawy pensyjnej dla urzędników prywatnych. Dalszą naczelną akcję w tej sprawie objęła wiedeńska grupa urzędników prywatnych tegoż Towarzystwa.

W ślad za ogólnym Towarzystwem urzędników poszło nasze krajowe Towarzystwo wzajem. urzędników prywatnych (dawniej oficjalistów prywatnych), które w kwietniu 1895 r. wniosło petycję o ustawę pensyjną do obu izb rady państwa i do Koła polskiego — a później także czeskie Towarzystwo urzędników prywatnych w Pradze („Zemská jednota soukromých úředníků v Praze”). Te 3 zorganizowane grupy urzędników prywatnych dobiły się odtąd niezmordowanie o ustawę pensyjną bądźto łącznie, bądź pojedynczo i doprowadziły do tego, że sprawę przysłał w r. 1896 sam rząd (a jest to niespożyta osobista zasługa ówczesnego prezydenta ministrów hr. Kazimierza Badeniego), który zebrał i opracował statystykę o urzędnikach prywatnych, a wreszcie po długich studiach i pracach przygotowawczych wypracował projekt ustawy i przedłożył go dnia 21 maja br. izbie posłów.

Największe zasługi około pomysłu załatwienia tej sprawy położył Antoni Blochschmidt, prezes wiedeńskiej grupy urzędników prywatnych, który z poświęceniem niemal pracował nad doprowadzeniem do skutku ustawy. Niemalże zasługę ma tu także nasze krajowe Towarzystwo urzędników prywatnych, którego zasłużony dyrektor R. Makarewicz brał udział we wszystkich dotyczących konferencjach i ekspertyzach.

Projekt ustawy zawiera w pierwszej swej części samą ustawę, składającą się z 23 rozdziałów i 93 paragrafów, w drugiej części uwagi objaśniające, w trzeciej sprawozdanie techniczne, a w czwartej tabele z liczbami podstawowymi do obliczania premij.

Związek sokoli.

Wydział Związku polskich gimnastycznych Towarzystw sokolskich w Austrii ogłosił z działalności swej w r. 1900/1901 sprawozdanie, które będzie przedłożone Zjazdowi delegatów, zwołanemu do Jarosławia na 16 czerwca br.

Dowiedziemy się z tej relacji, że Związek liczy 88 stowarzyszeń, a więc trzy, ile ich było w roku poprzednim, z tą tylko różnicą, że powstały trzy nowe gniazda na miejsce trzech, wykreślonych ze związku. Projektowaniem jest założenie gniazd sokolskich w Kutch, Starym Samborze, Żurawnie i w Żydaczowie. Niestety, ze sprawozdania nie można dowiedzieć się o dokładnym stanie Towarzystw sokolskich, jak bowiem ze słusznym ubolewaniem stwierdza wydział związkowy, — w przeważnej liczbie gniazd panuje obojętność, czy też beczyność, posunięta tak daleko, że naczelnej swej władzy zgola nie przedkłada żadnych sprawozdań, ani o liczbie swych członków, ani o ruchu ćwiczebnym. Jeszcze za rok 1899 dwadzieścia pięć gniazd zalega ze sprawozdaniami, a za rok 1900 nadesłało je zaledwie 35 stowarzyszeń! Objaw to doprawdy smutny wobec hasła o obowiązkach i pracy sokolej. Cała organizacja polskiego sokolstwa w Austrii dzieli się na siedm okręgów, do których z poza Galicji należą Cieszyń i Czerniowce.

Na poprzednim zjeździe delegatów polecono wydziałowi związków, ażeby opracował projekt nowej organizacji okręgów pod względem administracyjnym i regulaminowym. Poleceniu temu wydział nie mógł uczynić zadość i to znowu z tej przyczyny, że na odnośne zapytanie dało odpowiedź tylko pięć wydziałów okręgowych, dwa zaś zbyły sprawę milczeniem! Natomiast wydział załatwił te zlecenia delegatów, co do których nie potrzebował zasięgać opinii okręgowych. Zmienił więc przepisy o zlotach okręgowych; postanowił, że wiec nauczyli gimna-

styk nie odbędzie się w czasie zlotu wszechsokolskiego od r. 1902, lecz odrębnie i w innym czasie; wreszcie przeprowadził równomierny podział gniazd pomiędzy okręgi.

W r. 1900 urządzono we Lwowie kurs nauczycielski, a w Krakowie kurs gier i zabaw; wydano również własnym nakładem podręcznik p. t. „Gry i zabawy ruchowe”, napisany przez E. Cenara.

W roku sprawozdawczym odbyły się trzy zloty okręgowe, a to: w Tarnowie, w Rzeszowie i w Żółkwi. Na zlot poznański nie można było wysłać delegatów z powodu zakazu rządu pruskiego. Związek wziął udział w zjeździe lekarzy i przyrodników polskich w Krakowie, a to przez współudział w zorganizowaniu sekcji wychowania publicznego i higieny szkolnej, dalej przez urządzenie ćwiczeń wzorowych, a wreszcie przez urządzenie wystawy sokolej.

Ważnym przedmiotem obrad wydziału była rewizja dotychczasowego systemu ćwiczeń gimnastycznych, co do którego w sferach fachowych budzi się z każdym rokiem wzrastająca krytyka. Wydział posunął tę sprawę naprzód o tyle, że z grona nauczycielskiego wybrał komisję, która ma wprowadzić konieczne ulepszenia, atoli z uwzględnieniem zasady, że dotychczasowy system sokoli ma być nadal podstawą wychowania sokolego, a należy go tylko rozszerzyć przez wcielenie ćwiczeń sportowych, gier i zabaw. Jest to, bądź co bądź, pewien wyłom w dotychczasowym, zbyt konserwatywnym i jednostronnym kierunku.

Z dalszych szczegółów sprawozdania dowiadujemy się, że związek pracował usilnie w każdym kierunku pracy sokolej, nie spuszczając z oka moralnych zadań organizacji, a działając zarówno za pomocą wysyłania pism i delegatów, jak i przez artykuły w organie swym *Przewodniku gimnastycznym*. Natomiast ze sprawozdania trzeba wnioskować, iż ogół sokolstwa, co do swej ruchliwości i wydajności pracy, pozostawia bardzo wiele do życzenia, co z uwagi na poważne i wielkie zadanie tej pięknej organizacji, zmienić się jak najrychlej powinno i — daj Boże — zmienić.

Ocknąć się trzeba, druhowie!

Przeciw despotyzmowi caratu rosyjskiego.

Paryż 9 czerwca.

Protesty umysłowej Francji przeciw barbarzyństwu postępowaniu rządu rosyjskiego ze swą młodzieżą, mnożą się tutaj niemal z dniem każdym. Kilka tygodni temu przytoczyliśmy już z lamów tutejszej gazety *Aurora* długi szereg okrzyków zgłoszy i potępienia, które się wywarły z piersi najlepszych przedstawicieli duchowych narodu francuskiego. Obecnie znów przybyło do tego zastępu literatów, pisarzy i polityków znaczne grono osobistości równie wybitnych, a nie tylko z łona samej Francji, lecz także z pokrewnych z jej duchem kulturalnym społeczeństw, jak Anglia, Belgja i Włochy. Wystarczy wymienić choćby następujące nazwiska: b. minister sprawiedliwości, obecnie prezydent „Ligi dla praw człowieka” Trarieux; autorki pp. Severine i Bradamante; słynny poeta myśliciel Maurycy Maeterlinck; pisarze Jean Pichatri, Bernard Lazare, Henry Bauer, poeta Clavis Hugues; romansopisarz Fr. Jourdain; dramaturgowie Rom. Rolland, L. Bruyere; znani malarze E. Carriere i Besnard; Vandervelde, głośny przewodca i deputowany socjalistyczny, a także profesor uniwersytetu ludowego w Brukseli; deputowany włoski prof. Enr. Ferri; znakomity uczonej i profesor włoski Giov. Bovio, Cezar Lombroso itd. itd. Oprócz tego nadesłało 41 profesorów, z wyższych zakładów naukowych W. Brytanji zbiorowy protest, zredagowany w pałacach wyrazach oburzenia i potępienia dla despotyzmu rosyjskiego. Rzecz prosta, gdybyśmy zechcieli przesłać wam — choćby tylko w streszczeniu — wszystkie te głosy, musielibyście nimi całe tomy zadrukować. Przytoczę przeto tylko parę głosów

niefrancuskich. Węć n. p. Maeterlinck pisze:

„My, zachodowcy, nie znamy (?) przyczyny tego nowego misterjum rosyjskiego. Wiemy jednak, że na tym kawałku ziemi, który się sam zwie „cywilizowanym”, istnieje duży, nieszczęsnny kraj, w którym nie może żyć zgola nie, co się zbliża do idealów ludzkich. Z góry też jesteśmy pewni, że powstanie, jakkolwiek formie ono tam przyjąłoby, nie może się ludzi i nie może niczego złego wyrazić...”

E. Vandervelde (Bruksela): „Uważam za obowiązek sumienia i solidarności międzynarodowej tych wszystkich, którzy mają zaszczyt pracować na uniwersytetach, aby protestowali przeciw postępkom dzisiejszym rządu rosyjskiego, będącym równocześnie zamięchem na swobodę wszechnie i prawdziwą hanbą dla ludzkości”.

C. Lombroso (Turyn): „Zechciejcie panowie przyłączyć słaby mój głos do enuncjacji waszych znakomych kolegów francuskich, które protestują przeciw gwałtownemu rządu rosyjskiego, albo raczej rosyjskiej oligarchji militarnej, a których ofiarą jest młodzież w Kijowie. Można w tem widzieć powrót po za wieki średnie, do tych czasów barbarzyńskich, kiedy to panował żóladk brutalny. W Europie o tem już nikt nie pamięta — w Rosji natomiast jest to dopiero najnowsza historia...”

U pani Heleny Modrzejewskiej. (miał być... interwju).

Już sama rozmowa z tą kobietą jest rozkoszą. A te myśli, które w trakcie tej rozmowy rozwija i rozsuwa, jakie są głębokie i niezwykłe! Olsnięwa ją i wprost przykuwają. Nie ma w nich cienia szablonu, cienia męzkiego namysłu.

W rozmowie jest pani Chłapowska wytworną i tak przemiłą partnerką, iż już sama konwersacja z nią starczy za trzy tomy najwykwintniejszego, porwijającego napisanego arcydzieła beletrystycznego.

Tylko z tych zdań, jakie wypowiedział jej harmonijnie narysowane usta, wieje dziś ogromny, pełen wielkich wrażeń, życiem zdobyty spokój obrzucający każdy temat, kwestję, szarą siatką refleksji, pobłażania i ostrożności w sądziu i wyciąganiu nasuwających się wniosków. — Państwo (w rozmowie bierze udział w charakterze chóru greckiego z arystofanesowskich dialogów również p. Chłapowski) wprost z księżstwa tu do nas zjechali... — zagajam interwju.

— Tak... od rodziny męża... Niedalek jak przed dwoma tygodniami bawiliśmy przez dwa dni w Milosławiu u Kościelskich. Było trochę Polaków, którzy się zjechali... Ot zjazd mały, sąsiedzi. I wie pan... zaraz pisma niemieckie uderzyły we wielki dzwon wojennej trwogi, dopatrzyły się jakichś spisków, narad... Mało brakowało, żeby nam nie kazano przymusowo wyjechać...

— Więc po Milosławiu na „Manru”. Cóż? Wzięło pania?...

— Jakże mogło nie wziąć?.. To wielka opera, nie ma gadania i co więcej, taka opera, która ma zapewnione w Europie wszędzie powodzenie. Ja się znam na tem...

— Jak widzę, wierzy pan mocno w Paderewskiego?...

Pani Modrzejewska się ożywia.

— Czy ja wierzę?.. Przecie patrzyłam od początku na rozwój jego kompozytorskiego talentu. Komponował od dwudziestego roku życia. Nieraz mi grywał z manuskryptów... Ale z operą bał się wystąpić. Teraz, gdy się odważył i zwyciężył, kiedy rozwinął potężne skrzydła do lotu, wzniesie się jeszcze wyżej. Zobaczą pan, że jego najbliższa druga opera, to będzie jeszcze coś wspaniałego. Trzeba wiedzieć, jak się tworzy, gdy wielkiemu talentowi przyjdzie w po-

— A coż się stało z pańską siostrą? — Dostała jejże w magazynie i umarła z przepracowania i niedostatku, mając lat dwadzieścia trzy.

Wyjął fajkę z bocznej kieszeni, napchał ją tytoniem i westchnął ciężko, zapalił. Kobieta, skrepiwszy papierosa, przytknęła go do lampy i zaciągnąwszy się dymem rzekła:

— Nie spotkałam jeszcze mężczyzny, który by z takim uznaniem mówił o swoim ojcu. Fil niema powodu dbać tak bardzo o swojego starego.

— Nie wiedziałem, że ojciec męża pani żyje. — Bo on z nikim nie ma zwyczaju o tem mówić.

Zawahała się chwilę, potem dodała: — Po- wiem panu coś, choć trzymam to w tajemnicy: stary jest bardzo bogaty...

— Więc dlaczegoż nie przychodzi mu w pomoc?

(Ciąg dalszy nastąpi).

FAŁSZERZ

Powieść w 1 tomie
LEONARDA MERRICKA,
tłumaczyła z angielskiego Z. Hartingh.

Usiadł przy stole i przez chwilę nie mówił do siebie. Kobieta patrzyła w przestrzeń ze ściągniętymi czarnymi brwiami, a jej wydane usta zaciskały się mocno. Miała na sobie wyblakły, perkalowy szlafrok, a niedbale spięty warkocz opuszczał się na ramiona. Była to kobieta lat trzydziestu kilku; kiedyś musiała być bardzo piękna i dziś jeszcze w innych warunkach i odpowiednim stroju, wyglądałaby wspaniale.

— Miesiąc pobytu w Alexanderfonteinie nie kosztowałby znowu tak wiele — odezwał się po chwili Maurycy. Czy nie dalałoby się to zrobić?

— Czy masz pan choć w przybliżeniu pojęcie jak stoimy w interesach? — oburzyła się kobieta niecierpliwie.

On potrząsnął głową.

— Wiem, że nie przelewa się u was, ale Jardine nie wchodził za mną w szczegóły...

— Mamy dziewięć funtów całego kapitału!...

Ot! jak jest... Nie potrzebuję robić z tego tajemnicy przed panem. O! nie bierze tego znowu tak bardzo do serca. Damy sobie jakoś

radę, ale nie możemy ryzykować miesięcznego pobytu w hotelach. Co?

— Pewno, że nie — odparł Maurycy zafasrowany. Nie wiedziałem, że rzeczy stoją tak źle. Mógłbym dopłacić wam jakie pięć funtów... Niech je pani weźmie teraz zaraz... dobrze?

— Samemu ci idzie jak z kamienia, a bieda ci świeci w oczy, panie Blake... Nie dlatego ci mówiłam o tem aby wyzyskać twoją dobrą wolę. Przytem jest nadzieja, że fortuna odwróci się. Nie; nie chcemy się zapożyczać u ciebie, póki nie przyjdzie do ostateczności, a wtedy zobaczmy... Teraz napisz się pan czegoś? Tak, musisz... dodała stanowczo. Jeszcześmy nie zeszli na to, żeby się nie znalazła w domu jakaś butelczyna whisky. Możeby lepiej było dla Filipa, żeby jej nie było zawsze pod ręką...

Dziewczyna tylko co przyniosła ten oto dzbanek świeżej, zimnej wody.

— Czy pani przyszedł napitek? spytał Maurycy, stawiając na stole butelkę i dwie szklanki z grubego szkła.

— Dziękuję. Usiadłże pan pod oknem i zapal fajkę; tym sposobem dym nie dojdzie do niego. Żadny stan rzeczy, nie ma co mówić! Ot, co przychodzi z porwania się na nie swoje rzeczy. Póki Fil tkwił się po miastach, zawsze jakoś wychodził na swoje. Spadał z pietra, ale na cztery nogi, jak kot. Ale zachciało mu się poprobować fortuny i przybył tu do tego zatraconego kraju. Myślał, że zarobi krocie na hodowli strusiów... Licho nadało taki concept...

Do końca życia nie będę mogła spojrzeć na strusie pióra. Potem zapędził się aż do Kimberley i stracił wszystko co do ostatniego szelaga. Co to za niedolegi, ci mężczyźni!

— Niedolegami nazywają zawsze tych, którym się nie poszczęści w życiu — rzekł Blake — a tego niedolegę świat nigdy nie przebacza. Sciskał pieniądze w garści, bo jak go puścił, to nikt ci nie da szelaga, choćby z głodu zdychał. O tem każdy powinien zawsze pamiętać.

— To więc jest pańska życiowa filozofja? zapytała kobieta.

— Tak. Powodzenie jest jedynym obowiązkiem, nakazującym człowiekowi... powodzenie jakimbyż kosztem! Dobrze się dzieje każdemu w świecie, póki fortuna mu sprzyja, ale niechno się odwróci, to i przepaść z kretezem i wszyscy wraz z nią odwracają się od niego.

— Miałeś pan kiedy dobre czasy? — ciekawie zagadnęła kobieta.

— Tylko za młodych lat. Ojciec mój dorobił się majątku w przemyśle i jeszcze przed moim urodzeniem wycofał się z interesów, złożywszy swój kapitał w londyńskim banku. Był już w dość podeszłym wieku, kiedy zawiadła go jakaś spekulacja, w którą włożył część swoich oszczędności. Dwaj szwagrowie, szubrawcy, którzy sami gonili już ostatkami, namówili go, aby z pozostałymi kilkoma tysiącami przystąpił do kopalnianego interesu, w którym mieli jakiś udział. Obalamucili dobrodusznego starca, który

postanowił zostawić swoją siostrę pod opieką ich matki — ja byłem podówczas w szkołach — i sam odpylną z nimi za morze. Ograbili go ze wszystkiego co do szelaga — przytem stracił zdrowie. Siostra dowiedziawszy się o tem, pojechała do niego. Biedaczka odzyskała siły, dzięki jej czułym staraniom, wziął się napowrót do pracy i czuł się względnie szczęśliwym, ale po zazdrościł mi u tego! Brak dostatecznego wynagrodzenia, którego część oddawał miesięcznie na utrzymanie córki, dawał się dotkliwie odczuwać w Londynie; stara więc i jej synowie zaczęli list za listem pisywać do niego, wymyślając mu za jego samolubstwo. Nakłonili go w końcu, aby im odesłał siostrę, a samego wyprawili napowrót do kopalni.

— Iles pan miał wtedy lat?

— Szesnaście. Kiedy ojciec już nie miał nic prawie do stracenia, szwagrowie wyłomaczyli mu, aby wracał do Anglii i zamieszkał przy ich matce. Ta jęła go wyzykiwać w niemożliwy sposób, traktując przytem jaknajgorzej, a gdy wyszedł z niej do reszty i nawet w kuferek nie mu już cennego nie pozostało, wyrzuciła go na bruk. Moja siostra wychowana była w wygodach i zbytku, jak przystało na posanną pannę, ale znalazłszy się bez grosza, zabrała się odważnie do pracy, zarobno jak i ja. Kiedy doszedłem do osiemnastu lat, wyjechałem z kraju szukać chleba. Ojciec mój był jedynym z najlepszych ludzi, jakich znałem. Wydał duże sumy, aby przyjąć drugim w pomoc,

a przez ostatnie pięć lat swego życia zasnawał często głodem i niedostatku. Niegodziwa tęciowa, która go wygnana z domu, a wyzykiwała i dręczyła od chwili, kiedy na nieszczęśliwe ożenie się powtórnie; była najgorszą jedzą, jaką zdarzyło mi się w życiu napotkać. Patrząc na jej bezwstydne postępowanie, powiedziałem sobie, że jedyną lekcją moralną, jaką daje życie, jest „stradać się ubóstwem” jak śmiertelnego grzechu.

— A coż się stało z pańską siostrą?

— Dostała jejże w magazynie i umarła z przepracowania i niedostatku, mając lat dwadzieścia trzy.

Wyjął fajkę z bocznej kieszeni, napchał ją tytoniem i westchnął ciężko, zapalił. Kobieta, skrepiwszy papierosa, przytknęła go do lampy i zaciągnąwszy się dymem rzekła:

— Nie spotkałam jeszcze mężczyzny, który by z takim uznaniem mówił o swoim ojcu. Fil niema powodu dbać tak bardzo o swojego starego.

— Nie wiedziałem, że ojciec męża pani żyje. — Bo on z nikim nie ma zwyczaju o tem mówić.

Zawahała się chwilę, potem dodała: — Po- wiem panu coś, choć trzymam to w tajemnicy: stary jest bardzo bogaty...

— Więc dlaczegoż nie przychodzi mu w pomoc?

(Ciąg dalszy nastąpi).

moc uświadomienie swych szerokich twórczych zdolności.

Nawiązuje się rozmowa o Lwowie. Znako- miła artystka jest nim zachwycona. Nie tai się z tem zupełnie. A już teatr miejski nowy, to jej za imponował wprost. W Ameryce, z wy- jątkiem kilku olbrzymich i wspaniałych teatrów, reszta — to nieporównywalnie i bezpretensjonalne budynki. Niekiedy jest nim zwykła ka- mienica. Najwzajemniejsza brama, po obu jej stronach afisze, et. i. i świątynia Thalii i Mel- pomeny.

A propos gniachu teatralnego lwowskiego przypomina sobie pani Modrzejewska z talem, że Polonia w Ameryce jeszcze dotąd nie ma swego polskiego, ściśle narodowego teatru.

Zauważam, że opinia ogólna tu w Europie bardzo wiele wspomina o jej zamiarach stwo- rzenia takiego polskiego ogniska scenicznego w Chicago.

Tak, toby było me najgorętszym ma- rzeniem życia — mówi z rozrzwieniem uwiel- biana przez wszytkich Yankesów artystka — ale cała sprawa jest dziwnie trudna do przeprowa- dzenia na razie. Wszystkie ci warunki do jej urzeczywistnienia, a dotąd prawie nie się nie zrobiło. Cóż, siły jednostki, jaką w tym wypadku jestem ja, są bardzo słabe, prawie nie nie zna- czące, a jednak toby zrobić się dało. Chodzi jedynie o to, żeby zdobyć się na wystawienie gniachu teatralnego. Taki gmach może stanąć kosztem składki Polaków. Ostatecznie ci zło- żyliby potrzebne kwoty bardzo chętnie, zwłaszcza, że mój syn, inżynier, wybudowałby potrzebny gmach bardzo tanio, prosto za zwrotem ko- szta; chodzi jedynie o to, żeby ktoś energicz- nie bardzo i pomysłowy znalazł się tam na miejscu, cały poświęcił się temu i dopoty nie spoczął, dopóki nie doprowadził do wielkiego, inauguracyjnego przedstawienia w teatrze pol- skim w Chicago.

A znalazłaby się dostateczna publiczność do podtrzymania takiego teatru?

Ach, naturalnie. Panie... w samem Chicago jest około 160.000 Polaków. A więc drugi Lwów. I są to przeważnie ludzie, spragnieni wieczorem szlachetniejszej rozrywki na- rodowej. Gdyby ich kto pobudził do ofiarności (do tej zaś są bardzo chętni) i każdy z nich dał tylko dolara, stanąłby w Chicago piękny teatr polski. Gdyby był budynek, jużby prywat- na, a energiczna i przedsiębiorczy dyrektór, zdołał w nim wyżyć, a może i szlacie prosperować. Tam w Chicago istnieją jeno trzecie- rzędne teatryki z bardzo słusnym repertorem, a jednak młodzież tłumnie je wieczorami odwi- dza... Ano... z konieczności.

— Ale, tak wogóle Polacy w Ameryce...

— O... to są oryginalni ludzie. Do warun- ków tamtejszych dostosowują się łatwo, ale też zupełnie się skutkiem tego przeinaczają. Prze- ważnie dużej i subtelnej inteligencji trudno u nich się doszukać. Ale też trzeba pamiętać, że tych ludzi absorbują wciąż jedynie cel zrobie- nia na obcej ziemi jak najwięcej dobrych „bu- sinesów”, zdobywania jak najwięcej pieniędzy. Po za tem, w ostatnich czasach, starają się być bardzo polscy, bardzo narodowi... Duża w tem zasługa duchowości polskiej, która dha o ten pierwsiastek narodowy i nie pozwala mu się zatracić. Owszem, stwarza go tym, gdzie on już był zupełnie zanikł, lub gdzie go zupełnie nie było. Kaszubi, przyjeżdżający do Ameryki i nie umiejący mówić po polsku, stają się tam bar- dzo dobrymi Polakami, chodząc jedynie do ko- ściół polskich i słuchając polskich kazań.

— A ich poziomu umysłowego...

— Może niebyt wysoki, ale podatny dla polskich ideałów. Taki teatr polski miałby w nich zapalnych wielbicieli, tylko trzeba ich umieć zająć. Taki „Kościół pod Radwaciami” robiłby w Chicago furorę popostu. Coż... obecnie zadowalają się ci ludzie jedyne scenami amatorskimi, w których sami grywają, co umięją i jak umięją. Ja i te przebyłki sceny polskiej na drugiej półkuli popieram jak mogę. Nieraz wpadnę do takiego towarzystwa ama- torskiego przygodnego na jakiś czas i zagram z nimi pierwszą lepszą rolę z brzęgu. Nieła- nowo bardzo zgryżam w „Chłopach arystokrat- tach” rolę Kozłuczy, takiej sobie zwykłej baby, trochę nawet pijanej...

— Wyobrażam sobie entuzjazm tych ludzi, patrzących na taką znakomitość w roli Ko- złuczy.

— Ano... cieszyli się, całowali mnie po ręk- ach, plakali...

— Wogóle zaś jak pani ocenia stosunki teatralne w Ameryce?

— O... nie bardzo różowo... Przedewszyst- kiem cała Ameryka niemal od góry do dołu opłataną jest siecią syndykatu agencji-teatral- nego trzech czy czterech żydów, którzy są wprost despotyczni i wyzyskują teren do nie- możliwości. Czem nie rozporządzają, czego nie zdołają dokonać? Ila ja sama doznałam od nich. Ciągła kolosalna, wprost milionowa zyski i trudno sobie dać z nimi radę. Ja sama oświadcze- mam oświadczenie swego specjalnego agenta, ale i z syndykatem liczyć się muszę.

Pani Modrzejewska w chwili, gdy opowia- da o swych kłopotach z syndykatem złowrogim, jest przystojąca i interesująca. Jak ta twarz jest w profilu zajmująca mimo, że pani Helena jest dziś w wieku Sary Bernhard. Profil wciąż w swych liniach nieskazitelny. Ten sam, co na portretach, którymi się tak zachwycamy.

No i oczy... zachowały ten żar i skrzyż- blask dwudziestopięcioletniej kobiety. Rysy twa- rzy dziś bardzo znudzonej ale szlachetnej w wy- glądzie robią wrażenie kielicha kwiatu, który uraga porze roku, zawsze taki sam, spokojny, ka- żący się podziwiać. Toaletta z azurowymi zół- tawo mieniącymi się aplikacjami dobrana jest po mistrzowski, w efekcie niezrównana.

Wielkie gwiazdy mają przywilej nie licze- nia się z zegarem czasu.

— Państwo zabawią tu zapewne parę dni?

Tak, do czwartku... Potem wracamy do księżki aby tam zabawić przez jakiś czas, a potem pojedą do Kissingen na kurację, której bardzo potrzebuje...

— Przed odjazdem uszczęśliwił nas pani swym występem...

— To było również i mojem życzeniem, bo to na... Mickiewicz, tylko jeszcze nie wiem, w jaki sposób da się to uskuteczyć...

— W każdym razie już z góry się cieszy- my na tę samą myśl...

Eneston.

KRONIKA.

Lwów 11 czerwca.

Syk węża. Uczucie najgłębszej pogardy w ka- żłym nieuprzedzonym wywołać muszą słowa, które wypowiedział p. Romancuk na wczorajszym po- siedzeniu izby poselskiej przy dyskusji nad rządowym przedłożeniem o sprzedaży Wawelu na własność kraju i o urzędzeniu tam rezydencji dla cesarza. Obszerne streszczenie tego iście hajdamackiego pa- rokryzmu zamieściliśmy w wydaniu porannem. Ten wstrętny, pełen jadówitych insynuacji i fałszów w historycznych syk węża nie zasługuje chyba na to, iżby z nim polemizować. Wspominamy więc o nim jedynie, jako o objawie, który charakteryzuje uczucia Rusinów dzisiejszych, tych samych, co do których wielu z pomiędzy nas ludzi się jeszcze, przypisując im poczucie sprawiedliwości i szlachet- ności w postępowaniu. Od hajdamaczyny, którą Polska własną pierś ocalała od zagłady pod jarzmem tatarskim i moskiewskim, doczekaliśmy się, jak od żmij na naszej wyhodowanej pierś, iście hajdamackiej wdzięczności. Z denuncjatorskiego przemówie- nia p. Romancuka, brzmiały tak wyraźnie echa zło- jeckie Gontów i Żeleziaków, że możemy jedynie od- powiedzieć mu z Krasinśkim, iż

W duszy szlachetnej ma swe dziewczęństwo
Kiedy gardzi, gardząc, zanadto jest harda,
Iżby się mogła przemienić w przekleństwo...

Tragiczna śmierć. Naprzd donosi: „Tra- giczna śmierć spotkała panią Dagnę Przybyszewską, żonę znanego pisarza polskiego. Z listu, nadesłanego nam prywatnie z Warszawy, dowiadujemy się, że dnia 5 czerwca zastrzelił w Tyllisie młody właściciel kopalni naftowych, niejaki Emeryk, naprzd panią P., a potem siebie z rewolweru. Pani P. bawiła na Kaukazie od kilku tygodni”.

Z rady miejskiej. Rada miasta Lwowa odbędzie w środę o godzinie 6 wieczorem w sali ratuszowej posiedzenie.

Na porządku dziennym między innemi: Spra- wa obsztrowania rur wodociagowych; sprawa roz- szerzenia gazowni miejskiej; sprawa cehowania wodomierzy. Ogółem zawiera porządek dzienny 70 spraw!!!

Pamiętki po sp. arcybiskupie Isako- wiczu Sp. ks. arcybiskup Isakowicz, w liście do rodziny, wydal był swego czasu dyspozycję, iżby po jego śmierci wszelkie pamiętki, mogące interesować ogół, oddano na własność lwowskiemu Muzeum miejskiemu. „Misto Lwów — pisał niedożałowany arcybiskup — ukochołem, jako moje rodzinne, dla niego tyle lat pracowałem, ono pierwsze pospieszyło z najwyższym dowodem swego uznania, ofiarując mi obywatelstwo honorowe i przykładem swoim pocią- gnęło inne miasta — zatem tutajtemu muzeum należy się prawo przechowania tych pamiętek”.

Stosownie do powyższego zlecenia, rodzina nie- boszczyka oddała owe pamiętki prezydentowi miasta, celem złożenia ich w muzeum.

Są to dyplomy obywatelstwa honorowego miast: Lwowa, Czortkowa, Drohobycza, Sniatyna, Stanisławowa, Tarnopola, Tyśmienicy i Żółkwi, dalej dwa dyplomy Towarzystwa Strzeleckiego we Lwowie i zarządu Kółek rolniczych. Niektóre z tych dyplo- mów odznaczają się bogactwem myśli i treści, a nadto znakomitą wykończonnością, jako wyroby prze- myślu krajowego.

Złote buty wychodzą z mody. We Francji i Anglii, gdzie moda każda swój początek bierze, chcą zarzucić modę noszenia złotych i w ogóle wszystkich kolorowanych butów. Ameryka także przylżyła się do tego, więc wkrótce kolorowe obuwie zniknie i tylko czarne obuwie będzie w użyciu. Złote i kolorowe obuwie ma się nadal sprze- tawać, o tyle tylko, o ile zapasy starczą, ale wyrabiane już nie będzie.

Polowanie w mieście. Od p. J. R. właści- ciela realności przy ul. Długosza 1. 9, otrzymujemy odpowiedź na zamieszczony artykuł pod tytułem: „Polowanie w mieście”. „Każ gusta i guski. I tak: Szanowne sąsiadstwo moje kocha się w kociakach, które wloczą się gromadnie dałem i nocą po cu- dzych ogrodach, niszcząc całą reszce naszych skrzy- dlatych śpiewaków. Zaledwie da się słyszeć słowik, czarnogłówna, pokrzywka i t. p., a już na drugi dzień znaleźć się można na chłodniach, lub obok gniazdek rozszarpane. Chcąc uchronić moich kocha- nych śpiewaków, którzy od świtu głoszą chwałę Bo- żą, a człowiekowi dodają otuchy w tem ciężkim życiu — tępię bez miłosierdzia nieproszone gości — co też i w przyszłości czynić będę!”

Mam piękne i rzadkie okazy krzewów w moim ogródku — pojmie więc każdy lubownik ogrodu lub ogrodnik, jaka szkoda wyrządzają koty, schodząc się na przykład na rendez vous zawsze pod jedną i tą samą wybraną przez siebie rośliną.

Na kilka złośliwych uwag, a zwłaszcza na twier- dzenie, że strzelam do ptaszków — zaprzeczam z obu- rzeniem — również zaprzeczam, bym strzelał poza granicę mojej własności.

Kota o którego chodzi, postrzeliłem z flobertu pod oknami mego domu w chwili, kiedy się skra- dał na jaloście, by uprzątnąć gniazdko czarno- główki.

Ośmielam się zapytać, czy jest delikatnością sąsiadką trzymać koty nie w swoim domu? pozwo- lić im się włóczyć po cudzych ogrodach, a w końcu mieć dziką pretensję, by sąsiad je znosił i karmił ptaszkami śpiewakami i by tracił krzewy z przyczyny zanieczyszczenia?

Każda delikatność ma swoje granice.

Odniesienie do katastrofy na koleji Sta-

niawów-Woronienka, o czem obszerne spra- wozdanie zamieściliśmy wczoraj — donoszą nam

jeszcze z Mikuliczyna pod datą 9 bm.:

Pociąg, wypuszczony z Mikuliczyna wieczór o godz. 9-tej w piątek, stoi dziś dnia w polu mię- dzy tunelami. Droga rządowa również przerwana, most w Jamnie za Kapiwem zerwany zupełnie, a pod Mikuliczynem zawalony odlamami skał; — po- trzeba drapać się po ogromnych bryłach kamieni i wertepów, aby przejść to miejsce.

Medyż Mikuliczynem a Tartarowem również 2 mosty zerwane, jesteśmy zamknięci, jak w wię- zieniu. Na szczęście, telegraf funkcjonuje a pocztowa komunikacja przeprowadza się z ogromnym tru- dem. Do przerywy w Jamnie dojeżdża poczta z Ja- remca, a stamtąd kilku ludzi z ogromnym mozołem przenoszą paczki i pakunki do Mikuliczyna i znow przez wertepy i skały do Podlesniowa pod Tartaro- wem. Przerwa na drodze ma trwać ze dwa ty- godni.

Ostateczny termin otwarcia rzeźni miej-

skiej, przeznaczono na dzień 1 lipca r.b. Pierwotnie był zamiar otwarcia tej rzeźni dnia 17 bm. Z po-

wodu jednak ostatnich prac około wykończenia chło- dzarni i płuczkarni, ostateczny termin przesunęto na dzień 1 lipca. Dnia tego wyekucją rzeźnię lwowską, zwłaszcza ci biedniejsi, jako dnia sądu ostatecznego. Jest to dzień ich upadku, a może i zagłady. Oczekiwać należy, że niedługo po otwarciu rzeźni fakt ten i publiczność od zuje na swej skó- rze. Oto ceny mięsa pójdą zapewne w górę.

Z uniwersytetu. Pan Hugo Dattner, rodem z Zablocia, w Galicji, otrzymał na Uniwersytecie Jagiellońskim stopień doktora wszech nauk le- karskich.

Efektowny mundur portjera magistra-
ckiego po raz pierwszy dziś rano „odciął się bru- talnie niebieską pianą” — jakby powiedziała pani Zapolska — na szarem tle murów ratusza. Zmia- nowany i od miesiać już w prywatnym garniturze służbę pełniący portjer magistracki Łabędz, dziś rano po raz pierwszy przybrał mundur oficjalny i stanął dumny i groźny w bramie przytyku miejskiej au- tonomji lwowskiej.

Słizny mundur... Zdąwione tem niezwykłym zjawiskiem przekupki na Rynku, nie mogą mu się dość natpatrzeć. Na głowie ma Łabędz buńczucz- rogatywkę; cały mundur składa się z czamarki i sz- rokich polskich pantalonów, wsuniętych w piękne buty lśnające i „na urząd” wycozone. Czamarka ma błękitny wykładany kołnierz i duże wypustki amaranlowe do zapinania guzików, a nadto przepa- sare pasmem złotym, spletnym na srebrną klamrę z herbem m. Lwowa.

O dzięki ci, Łabędzu nasz — chce się zaśpie- wać z Lohengrina — żeś nad ratussem objął straż... Oby ona była skuteczną więź, jak tego pragnie każdy z miasta nasz... no i niewiasta...

Przeniesienie stacji ratunkowej jeszcze dotychczas nie nastąpiło. Cztery obszerne ubi- kacje w budynku nowej straży pożarnej oczekuje na pomieszczenie pogotowia ratunkowego. Ale to tak ciężko się ruszać ze starej siedziby w gmachu ra- tuskowym. Pogotowie to mieściło się od początku swego istnienia. Jakoś się i publiczność przyzw- yczaiła do tego miejsca, lekarze obsługujący pogot- wie, nawet służba, która jednak powinna być naj- więcej zadowolona, bo w nowym gmachu otrzyma- obszerny i widny dla siebie pokój. Jak się dowia- dujemy, ostateczne przeniesienie się na nową sie- dzibę nastąpi w sobotę.

Oględziny lekaarskie dzieci, mających być przyjętymi w poczet krajowej lecznicy kolonii ry- manowskiej na sezon w r. b., odbędą się w szkole miejskiej im. Staszka (ul. Skarbowska) chłopców 12 czerwca o godz. 5 po poł. (środa), dziewcząt 11 czerwca o g. 5 po poł. (wtorek).

Falszowany agent policyjny Wczoraj zamknięto d. kozy niejakiemu Paclawskiego, który wobec prostytutki przybierał rolę agenta policyjnego i z tego tytułu wyzyskwał je niemilosierdzie. Wczo- raj wykryto tę malwersację i Paclawskiego przy- mknęto.

Poszukiwanie zbiegłej mamki. Finta Rol- ler, żydówka ze Złoczowa, poszukuje policyjnie zbie- głej z jej domu mamki, Emmy Rothfleisch. Równ- oześnie oskarża tę mamkę, że pobrała na koszt swych „zasług” około 50 koron i tych zupełnie nie oddała. Rothfleischowej jeszcze dotąd nie odna- leziono. Zdaje się, że to wcale nie nastąpi.

Piotr Bednarz z Boćkowie, jest jednym z tych ludzi, co mają pech nawet w swej pobożno- ści. Wybrał się z Jarczowa na jubileuszową pro- cesję i tu mu wyginięto z kieszeni całą gotówkę, jaką przysłał sobie posiadł, tj. 50 koron. Biedny, zho- lały powrócił do domu, wyzękając na rzemieślników, którzy nawet pobożność ludzką wyzyskają potrafią.

Samobójstwa w armji. Na piątkowym po- siedzeniu delegacji austriackiej w dyskusji nad ordi- narium wojskowemu zabrał głos minister wojny br. Kriehammer, aby w formie odpowiedzi na interpe- lację omówić szereg aktualnych kwestji wojskowych. Między innemi mówił o samobójstwach w armji i przedłożył urzędową statystykę o samobójstwach. Według tej statystyki przyczyną samobójstw w 9 wypadkach było złe obchodzenie się, w 12 długi, w 13 sprawy honorowe, w 13 choroby, w 19 obla- kanie, w 30 niezachowanie do życia, w 45 stosunki rodzinne, w 47 nieszczęśliwa miłość, w 87 niechęć do służby wojskowej, w 103 obawa przed karą, w 101 wypadkach nie wykryto przyczyny (!). Oparty na tych cyfrach dowodził minister, że niesprawiedli- wością jest szukać zawsze przyczyny samobójstw w armji w złem obchodzeniu się z żołnierzami, bo przecież są także inne przyczyny samobójstw, a nadto zdarzają się one i wśród cywilnych. Wywody mini- stra atoli polegały na fałszywej premisie, a cyfry przytoczone przez niego najwymowniej dowodzą bez- podstawności jego wywodów. Czyż „zniechęcenie do życia”, „niechęć do służby wojskowej” i „obawa przed karą” — nie są właściwie rozmaitemi słowa- mi dla określenia jednej i tej samej rzeczy? Ze 101 samobójstw, których przyczyn nie wykryto, całk em śmiało najmniej 90 podsumować można pod rubrykę „złe obchodzenie się”. W 87 wypadkach przyczyną samobójstwa była niechęć do służby. Niechęć ta musi mieć przecież swoje specjalne motywy. Trud- ny służby wojennej nie popchną przecież 21-letniego młodzieńca do samobójstwa. Najbardziej przerażającą cyfrą jest: 103 wypadków z powodu obawy przed karą. Cyfra ta chyba nie świadczy o istnieniu tak miłych, jak to chciał dowodzić minister, stosunków w wojsku, jeżeli tylu żołnierzy z obawy przed wy- rokiem sądu wojskowego odbiera sobie życie. Sto- sunki te koniecznie wymagają naprawy i słusznie też domagali się jej nasi delegaci polscy, zasiadający w komisji wojskowej.

Ciekawy rozkaz. O ciekawym rozkazie ar- gielskich władz wojskowych w Afryce południowej donosi *Frankfurter Zig.* Rozkaz ten brzmi: Każdy oficer lub szeregowy, który wniesie przed niepry- jacielem białą chorągiew lub da inny znak podda- nia się, ma być oddany pod sąd wojenny na mocy § 40 kodeksu wojennego.

Rozkaz wywołany został częstymi wypadkami, w których żołnierze angielscy chętnie składają broń, widząc przewagę nieprzyjaciela, pomimo, że wiedzą dobrze, iż Boerowie nie biorą jeńców, lecz puszca- ją ich na wolność.

Z kraju.

Branice, powiat krakowski. (Grad). Nad na- szą gminą przeszła onegdaj straszna burza z gra- dem, która zniszczyła doszczętnie plony na około 90 morgach.

Kołomyja. (Ofiara wody). Dnia 3 czerwca utonął w rzece Prucie podczas kąpiei 11 letni syn tutejszego mieszczanina Jan Wumeniuk.

Kropiwnik stary, powiat drohobycki. (Ofi- ara alkoholiemu). Tutejszy włościanin Piotr Cha- chowski, wracając onegdaj wieczorem w stanie po- ochocznym z karczmy do domu, wpadł do potoku,

skąd go przechodzący na drugi dzień rano tamtędy ludzie wyciągnęli nieżywego. (a. l.)

Ławrykowce, powiat złoczowski. (Zasypa- ny na śmierć w kamieniołomie). Onegdaj zdarzył się w tutejszym kamieniołomie wypadek, którego ofiarą padło życie ludzkie. Robotnik Iwan Semenyna pochodzący z Jeżerzanki, w chwili, gdy był zajęty lemaniem kamienia, został wskutek własnej nie- ostrożności zasypany urwiskiem ziemi. Pospieszono mu natychmiast z pomocą, lecz okazała się ona bez- owocną. Wydobły bowiem z pod grubej warstwy ziemi Semenyna, już nie żył. (r. 86.)

Mużylów, powiat podhajecki. (Pożar). O- negdaj z niewiadomej przyczyny wybuchł tu pożar w szopie dworskiej, który rozszerzył się nastę- pnie na dwa domy sąsiednie i stodołę włościanina Czemerysa zniszczył wszystkie te budynki do szcze- pu. Szkoda żrządną pożarem wynosi przeszło 3000 ko- ron i była ubezpieczoną. (g. r.)

Przeworsk. (Teatr). Na usilne prośby wiel- bielei teatru, zawiązał do naszego miasteczka p. Pia- secki ze swoim towarzystwem. Niestety, mieliśmy tylko cztery przedstawienia. Publiczność tutejsza — tak ze sfer inteligencji miejscowej i zamiejscowej, jakoteż mieszczaństwa, głównie członkowie „Sokoła” i „Gwiazdy” odwiedzali przybytek muzy p. Piaseckiego gorliwie. Dość obszerna sala, którą ofiaro- wało „Kasyno” p. Piaseckiemu do dyspozycji, była na każdym przedstawieniu tak szczelnie zapelniona, że musiano dalsze rzędy krzesel usunąć, aby uzyskać więcej miejsca.

Rzędzin, powiat tarnowski. (Śmierć dwójga- dzi ci wskutek braku nadzoru). Tutejsi włościanie Kozłowie, udając się w dniu 3 czerwca w pole na robotę, pozostawili w domu bez dozoru swoje (4 i 5 letnią) córki. Dzieci w niewyłączony sposób przyszły w posiadanie zapalek i zapaliły słomę w sienniku. Dym, jaki powstał wskutek palenia się słomy, zapelniał wkrótce chałę. Gdy Kozłowie powró- cili z pola, znaleźli dziewczynki już martwymi, zgi- nęły wskutek uduszenia się dymem. (c.)

Rzeszów. (Okrutna macocha). Dnia 5 b. m. zakończyła się tu rozprawa karna przeciw żonie ślu- sarsza kolejowego, Annie Dziurkowej, oskarżonej o zaganianie się nad swymi pasierbami i o zabicie dziecka. Sprawa przedstawia się jak następuje. Ślu- sarsz kolejowy Jan Dziurka, ojciec czworga dzieci, owdowiawszy, ożenił się po raz wtóry z Anną Ba- bulanką. Wkrótce po ślubie spostrzegł, iż sieroty coraz gorzej wyglądają, szczerupleją, a na ciele czę- sto- razem pojawiały się sinita. Zapytana przez żonę Anna o- mawiała mu, iż dzieci same między sobą się pobili. Zda- rzało się, że okrutna ta kobieta podczas najsilniej- szego mrozu wyrzucała bosa dzieci na pole, najbar- dziej jednak zagałała się nad najmłodszym dzieckiem, półtrzcia roku liczącym chłopczykiem, chorym od urodzenia. Biła go kienem, laską, nie zważając, gdzie razi padły; gdy dziecku dostało kataru, rozpalała szczypek od włosów i wpychała mu do nosa. Pe- wnego razu zaurząła dziecko w wanienkę ze śnie- giem i trzymała tak długo, aż dziecko zszinola i spuchło; gdy wycieczono ustawicznymi katuszami, mało przytomne z powodu rozbitej przez macochę głowy, biedactwo zalałowało naturalne potrzeby bez uświadomienia sobie miejsca i czasu, wówczas ma- cohca kazala mu zjadać własne nieporządki. Wreszcie w połowie grudnia z. r. rozbrała chłopczyka do naga, obila kijem i wyrzucała na śnieg. Nieszczęśli- wa ofiara okrucieństwa macochy tego samego dnia skutkiem przeziębienia wyzionęła ducha. Domownicy i sąsiedzi donieśli o tem prokuratorji; potworna macocha osadzono w więzieniu.

Dnia 3 b. mieniąca zasiadła Dziurkowa na ławie oskarżonych, a jako świadkowie powołano troje jej pasierbów. Po przeprowadzeniu rozprawy trybunał zasądził ją na 5 lat ciężkiego więzienia. Skutek wyroku był niezwykły, poddała bowiem, zamiast zgłosić odwołanie, poczęła tańczyć i śmiać się z radości, że jej wymierzono tak łagodną karę — była bowiem przekonana, że wymierzą jej karę śmierci. Rozwesołona postkomiła służba sądowa. (Pożar). Dnia 5 b. m. wybuchł pożar w tu- tejszym magazynie kolejowym, służba kolejowa atoli zdołała go jeszcze w czas stłumić. Dym wyrzucił jednak znaczną szkodę w towarach.

Skalat. (Ulewa). Dnia 6 b. m. nawidziła wsi pogranicznej Kalaharówek i Wolęć straszna ule- wa, jakiej mieszkańcy nie pamiętają. Od 2 do 5 1/2 po południu lalo jak z cebra, myślano, że cała wioska zostanie zalana. Dopiero pod wieczór chmura się posunęła ku zachodowi. Po ulewie straszny wi- dok przedstawiał się mieszkańcom; oto Zbrucz wystą- pił z brzegów zalewając sianoziecą i nad wodą po- łozone domy. Fale urosły woz, spręły domowe, ule z pszczołami, pale, deski, wrota i t. p. Strach i krzyk mieszkańców nie do opisania. Biedny lud z hakami w rękę wycigał na brzeg, co się złapać udało. Z pola spłynęły kartofle, zboże, a zostały tylko miejscami splpłane pola i głębokie rowy, a namulem pokryły się sianoziecą, gdzie przed chwilą falo- wała słońca i bujna trawa. Szkody ogromne na razie obli- czyć się nie dają.

Stanisławów. (Handel żywym towarem). Aresztowano tu dwie dziewczyny, niejaka Salcję Dick- mann i Sisie Schwach, obie pochodzące ze Stanisła- wowa, które przybyły tu z Buenos Ayres, celem wer- bowania dziewcząt do zamorskich lupanarów.

Zaleszczyki. (Poświęcenie zakładu sadowni- czego). W Zaleszczykach odbędzie się dnia 15 b. m. uroczyste poświęcenie krajowego zakładu sadowni- czego. W uroczystości tej wezmą udział delegaci Wydziału krajowego, Towarzystwa gospodarczego, re- prezentanci władz miejscowych i okoliczni obywate- le i włościanie.

Przemysł. (Z „Sokoła”). Prezesem naszego „Sokoła” został wybrany jednoogłosnie dr. Tarnawski, zastępcą p. Karol Monné Wydział „Sokoła” po- zostal niezmienniony. W zlocie okręgowym w Jarosławiu w dniu 16 bm. weźmie w ćwiczeniach udział 60 druhów z gajdaz przemyskiego.

Podhajce. (Pożar). Na folwarku Zuzanówka ad Rudniki, w powiecie tutejszym, spaliły się trzy stajni- 2, dwie stodoły i trzy szopy, będące własnością dra Adama Czyżewicza ze Lwowa. W płomieniach zginęło 16 wólów opasowych, wartości 4 000 koron, oraz 150 korów zboża, młocarnia, 11 wo- zów i 15 plugów. Przyczyną pożaru było palenie przez parobków w stajni papierosów.

Otwarcie wielkiej pływalni w Zakładzie kąpielowym św. Anny (ulica Akademicka 1. 10) na- stąpiło dziś o godz. 6 rano. Kąpiel w basenie wraz z białizną kosztuje 25 ct. w abonamencie tylko 20 ct.

Colosseum Thorna. Program nowości. The Ne- saders. muzykalni kamieniarze paryscy. The A. Paulis, ekcentryczni akrobaci z paryżem. Caro. L'Effet. francuski komik grotesque. Trio de Fi- dely. (3 panie, akrobaci i fantasi. Kiss i Sarwa- saki. (3 panie, 2 panów), węgierskie śpiewy i tańce narodowe. Abs-Avella, i Miss Catharina, pro-

dukcje gimnastyczne par excellence Hera, Jongler. Siostry Schaefer, duetystki. International Asta Trio, naśladowcy dzwonów i śpiewacy serena- d. Gozienie o godzinie 8-mej wieczorem wielkie przedstawienie. Co niedzieli i święta dwa przed- stawienia. Co piątku High-Life. — Bilety wstępują sa- do nabyć w biurze dzienników p. Płotna, ulica Karola Ludwika 1. 9. Ceny zwykłe.

Wycieczka z tańcami. Jutro t. j. 12 czerwca, odbędzie się wycieczka z tańcami Towarzystwa śpie- wackiego „Echo”, do Grunda (Lisienice), o godzinie 6 wieczorem.

Walne zgromadzenie członków Stow. egzektorów podatkowych, odbędzie się w dniach 29 i 30 czerwca b. r. w sali Stow. „Gwiazda”.

Akademickie kółko zabaw letnich, urządzi w środe dnia 12 b. m. o godzinie 6 wieczorem wyciecz- kę z tańcami do Lisienic (browar Grunda). Po zaproszenia można się zgłaszać w „Czytelnicy akademickiej” od godziny 12-3 popołudniu.

Cały dochód przeznaczony na „Akademickie Kół- Tow szkoły ludowej”.

Walne zgromadzenie Stowarzyszenia „Samopomoc” egzektorów podatkowych w Głogowie, odbędzie się we Lwowie w dniach 29 i 30 czerwca b. r. w sali hotelu „Bellevue” na dole, każdym razem o godzinie 10 rano. Na to zgromadzenie wydział zaprasza członków Stowa- rzyszenia.

Dwa razy dziennie

Dziennik Polski

Przedmowa miesięczna za dwa wydania dziennie

1 zł. we Lwowie
(2 korony)

1 zł. 25 ct. w. prowincji
(2 kor. 50 hal.)

o dwukrotną kwotę więcej i u. 86 ct. (3 korony).

Wszystkie okazyjnie dostawiane pocztą w krajach niemieckich.

Notatki literackie i artystyczne.

Repertuar teatru miejskiego we Lwowie.

Dziś we wtorek „Koralia i Spółka”, krot- chwila w 3 aktach Albina Valabregue'a i Henne- quina: tłumaczył M. Sachorowski.

Jutro w środę „Manru” opera w 3 aktach I. J. Paderewskiego. Trzeci gościnny występ p. Aleksandra Bandrows

slanie i widocznem jest, że przez zimę było w przechodzeniu, a teraz dopiero podrozucnem zostało.

Wszystkie te szczegóły zbrodni są zupełnie analogiczne jak w Chojnicach. I tam i tu podrozucano w dłuższych okresach czasu pokrajane części ofiary, a potem jej suknie. Zuchwałość zbrodniarza, który zamiast ukryć ślady swej zbrodni, jeszcze w tak cyniczny sposób ciągle ją przypomina, musi zastanawiać. Ludność, taka zaś zbrodnia oburza do głębi. Przypominając też, że w tej samej miejscowości Uebermetzhofen zginęła w roku 1875 w podobnych warunkach trzyletnia dziewczynka i główkę jej odcięta znaleziono również w pobliżu lasu. Mordercy nie wykryto.

500 milionów straty.

500 milionów dolarów straty ponieśli ogółem speculanci nowojorscy w d. 9 maja, w o-wym dniu t. zw. „runu”. Wielki ten „krach”, spowodowany, jak wiadomo, współzawodnictwem dwóch konsorcjów finansowych o posiadanie jednej kolei, zwanej „Northern-Pacific”, która powstała z zapoczątkowania nieżyjącego już dzisiaj dziennikarza Henryka Villarda w r. 1883. Zawiodła ona jednak oczekiwaniom, przyniosła tylko znaczne straty. Tymczasem, dzięki współzawodnictwu owych konsorcjów, akcje, których kurs jeszcze przed kilku miesiącami wynosił 45, podskoczyły w d. 9 maja na 600, 800, a nawet na 1000 dolarów i z wielką trudnością tylko można je było dostać. Ci bowiem, którzy spekulację wywołali, wykupili je poprzednio chociażem, gdzie się tylko dało, inni zaś nie szczędzili największych wysiłków, aby się w nie zaopatrzyć. Tak n. p. szef domu bankierskiego J. B. che i Sp. miał 110 akcji, zdeponowanych w m. Troy, oddalonych od Nowego Jorku o 240 kilometrów. Z rana polecił telefonicznie komuś zaufanemu, aby podniósł ten depozyt i bez straty czasu przysłał pociągami używanym na giełdę nowojorską. Pociąg nie mógł być wysłany przed godz. 10¹⁵, ponieważ jednak przyrzucono służbie pociągowej za każdą minutę wcześniejszego przybycia 25 dolarów napiwku, przeto pociąg stanął na dworcu nowojorskim o 7 minut wcześniej niż oznaczono w rozkładzie, o godz. 1 min. 39. Na dworcu czekał już samochód i szalonym pędem powoził cenny „ladunek” na giełdę, tak, że szczęśliwi posiadacze mogli jeszcze na kilka minut przed jej zamknięciem zarobić pokątny majątek. Oczywiście, co jednym przynosi ogromne straty, wzbogaca innych; jeśli w tym dniu, pamiętnym w dziejach giełdy nowojorskiej straty były także obrzynane, wielkie były i zarobki. Sa speculanci, którzy z tej walki o kolej „Northern-Pacific” wynieśli 20 milj. dolarów zysku.

Kwiatek do bukietu hajdamaczyzny.

Stanisławów 8 czerwca.

Onegdaj odbyła się tu przed trybunałem orzekająca rozprawą przeciwko ks. Mikołajowi Wolańskiemu, gr. kat. wikaremu w Koropcu i towarzyszym, oskarżonym o zbrodnie obrzyt religij, oraz o występki obrzyt przeciwko kościołowi.

Rzecz według aktu oskarżenia przedstawia się, jak następuje: Proboszczem w Międzybórzach i Medusze koło Haliża jest ks. Narcyz Jankiewicz, człowiek 62-letni. W r. 1893 przydano mu wikarego, z siedzibą w Medusze. W r. 1900 został nim ks. Mikołaj Wolański. Wikary ten miał tylko *curam animarum*, wszelkie zaś inne czynności, jakoteż połączone z nim dochody, należały do proboszcza w Międzybórzach. Ludność Meduchy składa się z szlachty chodackowej, w połowie Polaków, w połowie Rusinów.

Otóż w październiku r. 1900 wezwano ks. Jankiewicza do ciężko chorego Benedykta Dubanowicza w Medusze. Dubanowicz prosił go, ażeby w razie śmierci osobiście go pochował. Dnia 6-go stycznia r. b. Dubanowicz umarł, a syn jego, zawiadomiony proboszczem o tym fakcie, prosił go o odprawienie pogrzebu. Ks. Jankiewicz przyrzekł to nazajutrz uczynić i polecił synowi, aby u ks. wikarego Wolańskiego postarał się o rekwiizyta potrzebne.

Syn uczynił, jak mu paroch polecił, ks. Wolański jednak prosił go o odwołanie, wolał: „To drugi będzie brał pieniądze, a ja będę chował!” Zapowiedział prztem ks. Wolański, że nawet parochia do cerkwi nie pusi, nieboszczyk zaś ani na dzwonięcie nawet sobie nie zasługuje, albowiem za życia spowiadał się w polskim kościele i przyjmował polską komunię, co jest ciężkim grzechem.”

Ks. Jankiewicz przybył nazajutrz około godziny 11 rano do Meduchy. Ujrzawszy go ks. Wolański kazał natychmiast udzielić w dzwony. Nie zastawszy w domu Dubanowiczów, ani procesji, ani ornatu, posłał po rekwiizyta do ks. Wolańskiego wraz z prośbą, ażeby się wstrzymał z niesposobami. Posłani ludzie wrócili z niczem i z groźbą, że ks. Wolański parochia do cerkwi nie pusi. Wobec tego posłał ks. Jankiewicz po ornata do Międzybórz, rodzina zmarłego zaś postarała się o procesję z kościoła łacińskiego. Ażeby uniknąć publicznego zgorszenia, postanowił ks. Jankiewicz poprowadzić jedynie kondukt na cmentarz i tak się stało. Kiedy kondukt zbliżył się do cerkwi, poczęto, jak każe zwyczaj, uderzać w dzwony. Na to wybiegł z cerkwi ubrany w bilet i stulę ks. Wolański i począł wyrwać dzwoniciemu sznury z rąk, wolał: „*Łapajcie, byjcie tych drabów, niedowirników, żydów!*”

Rozpoczęła się bójka, gdy zaś nadszedł ks. Jankiewicz i chciał z konduktem wejść do cerkwi, ks. Wolański począł go wyzywać, wolał: „*Ty beznamiętny, prowadzisz takiego beznamiętnego, jakiego sam! Bratnia Rusyni! Nie pustyt tych beznamiętno do cerkwy, tu swoją krew proteżemo!*”

Na to wezwanie rzucił się ludzie ku ks. Jankiewiczowi, a wywijając mu pięściami pod nosem, wolał: „*Ty stary ciurle, cohoś tu przychodzą, my mamy swojego kśiędza, ty stary robijnyku, ty durniw!*” i t. p.

Przy tej okazji polowano kilkadziesiąt ławiec i przetrącono nieco kości sobie nawzajem, wobec czego ks. Jankiewicz nie uważał za stosowne czekać na dalsze następstwa, ale siadłszy na wózek, uciekł do łacińskiej kaplicy, gdzie odprawił parastasy, poczem polami, brnąc

po kolana w śniegu, odprowadził ciało zmarłego na cmentarz.

Po przeprowadzeniu rozprawy trybunał, któremu przewodniczył p. rada Dimmel uznał ks. Wolańskiego winnym i skazał go na dwa miesiące ścisłego aresztu, kilku zaś współoskarżonych chłopów otrzymało karę od jednego miesiąca do dwóch tygodni.

Pojedynki poselskie.

Na jednym z posiedzeń izby poselskiej, poseł Wolf zrobił aluzję do procesu, który poseł Steinwender wytoczył p. Pachrowi o o-brzę honoru, a który toczył się przed sądem przysięgłych w Solnogradzie i zakończył się u-wolnieniem oskarżonego. Pachar zarzucał Steinwenderowi rozmaite czyny niemoralne.

P. Steinwender uczuł się obrażony słowami Wolfa, wyzwał go na pojedynek, ale imieniem jego, sekundantem Steinwendera, posłom Wolfhardowi i Loeckerowi odpowiedział dr. Schalk, iż Wolf pojedynku nie przyjmie, gdyż dra Steinwendera, po wyniku jego procesu w Solnogradzie, nie może uważać za zdolnego do dania satysfakcji honorowej.

Sekundanci Steinwendera zażądali więc zwolnienia sądu honorowego, któryby rozstrzygnął, czy Wolf ma dać Steinwenderowi satysfakcję honorową z orężem w ręk. Dnia 1 b. m. otrzymali odpowiedź od Wolfa i dra Schalka, w której ich zawiadomiono, że Wolf nie godzi się na sąd honorowy.

Pp. Wolfhardt i Loecker uprosili więc pp. Grossa, bar. Stürgha, Udrzala i Henzla, aby się zebrał jako sąd honorowy. Panowie ci zeszli się pod przewodnictwem p. Skeneo, ale po odbyciu narady oświadczyli, że jako wezwani przez jedną tylko stronę sporną, nie mogą uznać się za sąd, któryby mógł rozstrzygnąć spór między Steinwenderem, a Wollem.

Gdy w ten sposób wyczerpane zostały wszelkie środki, prowadzące do uzyskania satysfakcji od p. Wolfa, pp. Loecker i Wolfhardt oświadczyli w piśmie do dra Steinwendera, iż uważają swe obowiązki za ukończone.

Szenenerowiec poseł Malik wyzwał na pojedynek przewodniczącego klubu niemieckoludowego, p. Kaisera. Jako świadków swoich posłał pp. dra Tschama i dra Loeckera. Przy-czesu, która skłoniła p. Mallika do wyzwania p. Kaisera, jest następująca: Klub niemieckoludowy uchwalił rezolucję, w której zarzucono Mallikowi, że rozmyślnie kłamie.

Tem uczuł się obrażony Malik i wyzwał Kaisera, jako przewodniczącego klubu. Świadkowie Kaisera oświadczyli, że nie może on odpowiadać i bić się z Mallikiem za rezolucję, którą uchwalił cały klub. Na tem na razie sprawa została załatwiona.

„Neni polski!”

Na pozór drobny, ale wysoce znamienny wypadek miał miejsce w dniach ostatnich w Pradze czeskiej, a jakkolwiek zamieszciliśmy już o nim krótką wiadomość w popołudniowym wydaniu *Diennika* z 8 bm., to jednak dzisiaj raz jeszcze doń powracamy, albowiem zasługuje na pewną refleksję. W narodowym teatrze czeskim wystąpiła, jako gość, panna Wana Radkiewiczówna, śpiewaczka, Polka ze Lwowa i śpiewała swą partję w polskim języku. Ta ostatnia okoliczność nie podobala się prasie czeskiej, a jeden z najpoważniejszych organów, praska *Politik*, wystąpił nawet z formalnym protestem przeciw językowi polskiemu na scenie „Divadla”, twierdząc, że kto dba o cele artystyczne i narodowe przybytku sztuki, na coś podobnego zgodzić się nie może!

Przeciw makaronizmowi na scenie i my występowaliśmy i występujemy z całą stanowczością, ale w wypadkach tego rodzaju, jak gościnny występ słowiańskich artystów, umiemy uszanować względy pobratymstwa języka, zwłaszcza, skoro rochoodzi się o braci tak nam bliskich, jak Czesi. Gościliśmy wszakże w teatrze Skarhowskim artystkę czeską, panią Laudowę, która nie w operze, ale w dramacie wystąpiła kilkakrotnie na naszej scenie i przemawiała w języku czeskim. Widzieliśmy w niej córę bratniego narodu, wspólnej rodziny słowiańskiej, a czeska jej mowa, nie przedstawiająca dla Polaka nic obcego, lub niezrozumiałego, była nam tylko przyjemną i miłą, jak mowa czeskiego gościa. To samo miało miejsce przed kilku miesiącami z występami p. Rożeny Koidowskiej. P. Florjański, Polak, a artysta „Divadla”, śpiewał u nas cały szereg oper po czesku Artyzm naszej sceny nie ucierpiał, a względny narodowe przemawiały właśnie za tem, iżby nie doszukiwać obrzydliwych uczuć w dźwięku czeskiego słowa, co zawitało do nas w gościnie. Zresztą większość naszej orkiestry i chóru składa się z Czechów, których mowa rozbzmiewa w gmachu teatralnym prawie narówni z polską.

Inaczej widocznie sądzą w Pradze, w tej Złotej Pradze, skąd tyle frazesów wybiega corocznie na świat o „słowiańskiej wzajemności”, o braterstwie i jedności czesko-polskiej... Na scenie czeskiej dźwięk mowy polskiej w czasie gościnnej mowy występu naszej artystki razi braci z nad Wławy, przeciwia się celom artystycznym i — narodowym...

My w podobny sposób nie potrafimy się odważnie, albowiem mowa czeska jest nam bratnią mową zawsze, a nie wówczas tylko, kiedy moglibyśmy Czechów potrzebować do jakiegoś naszego interesu...

Sejm.

Pierwsze posiedzenie sejmowe odbędzie się w poniedziałek dnia 17 bm. o godzinie 10 rano. Porządek dzienny obejmuje 80 spraw; są to przedewszystkiem sprawozdania wydziału krajowego, (62) które referować będą pp. Vayhinger, Wereszczyński, Onyszkiewicz, Damski i Sawczak, sprawy mytnicze i opłat konsumcyjnych (15) ref. p. Chamiec i trzy pierwsze czytania samostynnych wniosków. W liczbie przedłożonych wydziału krajowego znajduje się: 1. projekt ustawy dla m. Lwowa, co do przymusowego łączenia kanałów domowych z miejskimi i opłat gminnych za to połączenie, 2. sprawozdanie z wyniku obrad ankiety szkolnej w sprawie reformy seminarjów nauczycielskich, 3. prowidz-jum budżetowe, 4. sprawa tworzenia

włości rentowych, 5. projekt ustawy lasowej, 6. program dalszej akcji kraju na polu popierania kolei niższego rzędu, 7. projekt ustawy o uregulowaniu opieki nad ubogimi, 8. sprawa przymusowego ubezpieczenia od ognia, 9. uregulowanie pośrednictwa pracy.

Oto szereg przedłożeń, które mogą wypełnić całą sesję. Wydział krajowy ze swej strony zrobił wszystko, ażeby pp. posłom nie brakło materiału do pracy — od ich dobrej woli zależy, o ile ta ostatnia sesja będzie obfita w rezultaty. Z pomiędzy zgłoszonych wniosków najważniejszym jest wniosek p. Merunowicza w sprawie budowy dróg wodnych.

P. Wójcik zgłosił wnioski w sprawie na-dużych przy wyborach do rady państwa.

Rada państwa.

(Telegram „Dziennika Polskiego”.)

Z izby panów.

Wiedeń 11 czerwca. Na drugim posiedzeniu izby panów, po odczytaniu kilku wniosków i interpelacji, zabrał głos p. Harrach. Mowa wskazuje na nagłość uchwalonego wczoraj przez izbę posłów przedłożenia o kolejach lokalnych i wnosi traktowanie tej sprawy, jako nagłej. Wniosek ten przyjęto.

P. Plenier stawia podobny wniosek, co do uchwalonych wczoraj w izbie posłów, rozmaitych przedłożeń rządowych, dotyczących sprzedaży niektórych nieruchomości (między innymi Wawelu). Podobne wnioski nagłości postawiono co do przedłożenia w sprawie liczenia ruchu przemysłowego i rolniczego. Wszystkie powyższe wnioski zostały przyjęte.

Izba przeszła następnie do porządku dziennego; izba panów załatwiła w 2 i 3 czytaniu ustawę o uwolnieniu od podatku rentowego pewnych obligacji.

Następnie objął p. Harrach referat przedłożenia o kolejach lokalnych; po dyskusji, w której brał udział minister Wittek, w 2 i 3 czytaniu przedłożenie o kolejach lokalnych przyjęto. Izba przyjęła potem w 2 i 3 czytaniu ustawę o rozmaitych transakcjach nieruchomości (między innymi Wawelu).

Następnie zabrał głos prezydent gabinetu dr. Koerber, który oświadczył, że z polecenia cesarza odracza radę państwa.

DEPESZE

telegraficzne i telefoniczne.

Wypadki w Chinach.

Jokohama 11 czerwca. Biuro Reutera donosi: Marszałek polny Waldersee przybył do Tokio.

Wojna w Transwaalu.

London 11 czerwca. *Standard* donosi z Durbanu: Toczą się rokowania między przywódcami Boerów, a Kitchenerem. Przywódco Boerów oczekują odpowiedzi Krügera.

Zapowiedź walki.

Berlin 11 czerwca. *Freisinnige Ztg* zapowiada wybuch walki w parlamencie niemieckim z powodu zamierzonego powiększenia armji niemieckiej w czasie pokoju. Dziennik ten pisze: „będzie się więc toczyć walka o cia, kanały i wojnę”.

Przyjęcie żydów do służby państwowej w Rosji.

Petersburg 11 czerwca. Celem ujednolinitenia przepisów w sprawie przyjmowania żydów do służby państwowej, senat rządzący zmienił odnośny zakaz z r. 1896 o tyle, że pozwolił na przyjmowanie do służby państwowej żydów w: a) posiadających stopień naukowy doktora, magistra, kandydata, lub tych, którzy ukończyli kurs nauk z dyplomem pierwszego stopnia, a wreszcie, posiadających stopień doktora medycyny, lub medycyny i chirurgji; b) posiadających dyplom na tytuł lekarza; ci jednak żydzi mogą być użyty tylko w dykasterjach medycznych; c) posiadających stopień inżyniera-technologa, ale do użycia wyłącznie w dziale technicznym; wreszcie d) tych, co ukończyli kurs nauki geometrii i taksatorów ziemi, jednak tylko do służby mierniczej w zarządzie gubernjalnym.

Wystawa rolnicza.

Warszawa 11 czerwca. Wczoraj odbyło się otwarcie wystawy rolniczej.

Reforma szkół średnich w Rosji.

Petersburg 11 czerwca. *Russk. Wiedomosti* podają szczegóły zamierzonej reformy szkół średnich. Nowy projekt zawiera jednolite urządzenie szkół rządowych i prywatnych. Będą zaprowadzone nowe przedmioty obowiązkowe: krajoznawstwo, nauki przyrodnicze i prawoznawstwo. Nauka będzie trwać 7 lat. Greka będzie tylko w gimnazjach w Petersburgu, Moskiewie, Kijowie, Warszawie i Juriwie. Kończący szkoły średnie będą mogli bez egzaminu wstąpić na wydział filozoficzno-matematyczny; do wstąpienia na wydział filologiczny będzie wymagany egzamin z języka greckiego i łacińskiego. Kończący szkoły średnie będą przyznane większe, niż dotychczas, ulgi w powinnościach wojskowych.

Pożar.

Semipalatynsk 11 czerwca. W piątek o g. 10 rano. przy silnym wietrze, zapalił się Pawłodar. Spłonęły dwie trzecie części miasta, cerkiew, biuro telegraficzne i inne budynki. Pieniądze i dokumenta z urzędów rządowych uratowano. Do Pawłodaru wyjechał gubernator.

Nauka języka polskiego.

Bydgoszcz 11 czerwca. *Ostdeutsche Presse* donosi: Pod przewodnictwem prezesa rejencji Bittara, przy współudziale dyrektora ministerjalnego, oraz reprezentantów rejencji bydgoskiej i poznańskiej, odbywają się konferencje w sprawie nauki języka polskiego. Na najbliższej konferencji ma być traktowana petycja ostatniego wiecu poznańskiego.

Rozprawy prasowe.

Kraków 11 czerwca. Na 18 bm. zapowiedzianą była rozprawa prasowa przeciw redaktorowi *Naprzodu* p. Kaczanowskiemu, oskarżonemu o obrazę honoru redaktora *Łcha prasy* p. Rosteckiego. Rozprawa ta zupełnie odpada, gdyż skarga za późno została wniesiona, przed jej wniesieniem nastąpiło przedawnienie.

Roboty inwestycyjne.

Kraków 11 czerwca. Komisja inwestycyjna Rady miejskiej uchwaliła jednogłośnie przystąpić do wykonania robót inwestycyjnych, które wykonane być mają kosztem nie przewyższającym 5 milionów koron. Celem bezwzględnego rozpoczęcia robót, wiceprezydent miasta Leo z radnym Horowitzem zawarli korzystny układ z funduszem propinacijnym w sprawie ulokowania 1 miliona koron. W piątek odbędzie się posiedzenie Rady miejskiej w tej sprawie.

Warszawa 11 czerwca. Głośna sprawa dra M. Przyborowskiego będzie 21 b. m. sądzoną przez Izbę sądową warszawską, jako drugą instancję.

Petersburg 11 czerwca. *Warszawskij Dniownik* zamieszcza uchwały komisji, utworzonej z powodu najwyższego rozkazu z dnia 3 stycznia przy sztabie generalnym, pod przewodnictwem, członka rady wojennej, generała piechoty Kapiszczewa, dla sprawy zadosyćuczynienia religijnym potrzebom żołnierzy i podniesienia ducha religijności w wojsku. Postanowiono między innemi, że szeregowcy wyznań nieprawosławnych winni być zaspokajani w swych religijnych potrzebach stosownie do wymagań ich wyznań.

Poznań 11 czerwca. Zatręgi towarzystw wojskowych z duchowieństwem w sprawie odbywania pogrzebów, przybierają w ostatnim czasie bardzo ostry charakter, przjdzie z tego powodu n. p. w Brodach do procesu.

Berlin 11 czerwca. Kanclerz Buelow przyjmował burmistrza poznańskiego Wittinga.

Ostatnie wiadomości.

Nagła śmierć redaktora żydowskiego pisemka Feibischa Ebnera skonałowała wczoraj komisja sanitarna o g. 11 rano na ul. Krakowskiej. Powodem śmierci był udar sercowy. Zwłoki oddawiono do kosztnicy na Janowskim.

„Manru” i — intryga polska... Z powodzi mniej, lub więcej entuzjastycznych, a w każdym razie pochwalnych artykułów, jakie o wystawionem w Dreźnie „Manru” pojawiły się w prasie niemieckiej, — wyróżnił się jeden z dzienników lipskich, a to znane z polakożerstwa *Leipziger Neueste Nachrichten*. Czytelnicy tego pisma niemal codziennie dowiadują się albo o nadzwyczajnych nadotyach i gwałtach, jakich rzekomo dopuszczają się Polacy, albo też o ucisku i prześladowaniach, jakich doznają uciemiężeni Niemcy, jęczący pod jarzmem polskiem. Ale wszelkie oczekiwanie przeszło zachowanie się zanego organu hakatystów wobec „Manru” Paderewskiego. W wystawieniu tej opery w nadwornym teatrze drezdeńskim, *Nachrichten* widzą... intrygę polską! Tylko intrygę? Gdzieniam! „To była — wolała — demonstracja polska!” Tak jest, demonstracja! „Na pierwsze przedstawienie „Manru” zjechali do Dreznia Polacy i ośmielili się ofiarować kompozytorowi — wieniec. Co to znaczy? Jak można! Ze też dyrekcja teatru i to teatru niemieckiego, mogła pozwolić na tak okropny skandal... Wstyd, hańba! Przecież Paderewski jest Polakiem, a więc jest wrogiem niemieckim, jest wrogiem narodu niemieckiego...”

Pomnik hr. Gołuchowskiego we Lwowie.

Wydział krajowy uchwalił uroczyste odsłonięcie pomnika hr. Agenora Gołuchowskiego we Lwowie dnia 27 czerwca b. r. o godzinie 11 rano. Wydział krajowy postanowił wysłać na tę uroczystość imienne zaproszenia tylko do najbliższej rodziny, a zatem do hr. Gołuchowskiej, wdowy po śp. Agenorze, do trzech synów: ministra Agenora, posła Adama i Józefa hr. Gołuchowskich, do dwóch córek: hr. Starzeńskiej i hr. Drohojowskiej, nareszcie do brata śp. Agenora hr. Stanisława Gołuchowskiego. O odbyć się mającej uroczystości uwiadomił wydział krajowy wszystkie władze rządowe i autonomiczne, reprezentacje miast Lwowa i Krakowa, senaty akademickie uniwersytetów we Lwowie i Krakowie, wszystkie episkopaty i inne poważniejsze instytucje, — z uwagą, iż począwszy od 20 bm. wydawać będzie kancelaria sejmowa, w miarę rozporządzałych miejsc, karty wstępu na kryte trybuny. Program uroczystości został ułożony jak następuje: Przemówienie marszałka krajowego hr. Stanisława Badienego, po ukończeniu którego, zasłona z pomnika opadnie i odpiewana zostanie kantata, wykonana przez Towarzystwo muzyczne wspólnie z innemi Towarzystwami śpiewackimi pod kierunkiem dyrektora Towarzystwa muzycznego p. Soltysa. Następnie przemówią: namiestnik hr. Leon Piniński, prezydent miasta Lwowa dr. Godzimir Malachowski i na odpiewianiu drugiej kantaty uroczystość zostanie ukończoną.

Rozwiązanie rady miejskiej. Na wniosek wydziału kraj., namiestnik rozwiązał radę gminną miasta Miela z powodu zaniedbywania obowiązków i wadliwej gospodarki gminnej. Komisarzem rządowym mianowany został sekretarz powiat. ze Lwowa, Adam Wagner.

ZE ŚWIATA

Nowy mord polityczny. Serbskie pismo *Pobratymstwo* donosi, że Bułgarzy zamordowali Piotra Konstantynowicza, dyrektora serbskiej szkoły w Zrzu, w wilajecie bitolskim. Pomimo to, donosząc o tym morderstwie, dodaje następującą uwagę: „Serbowie dłużej nie wytrzymają spokojnie, a Bułgarzy dobrzeby zrobili, gdyby pomyśleli nad tem, aby z nimi się stało, gdyby Serbowie chwycyli się tego samego środka przeciw nim. Serbowie nie odpłacali dotąd Bułgarom złem za złe, trzymając się przysłowia: kto na ciebie kamieniem, na niego chlebem. Ale niech Bułgarzy pamiętają, że Serbowie mogą sobie za wytyczną wziąć inne przysłowie, które mówi: oko za oko, ząb za ząb.”

Dział ekonomiczny.

Wiedeń 11 czerwca (*Gielda sbo-łowa*). (Kurs w koronach i po 50 kilogramów.) Pieniąc na wiośne od — do —, na maj-czerwiec od 8:15 do 8:20, na jesień od 8:48 do 8:44; tyto na wiośne od — do —, na maj-czerwiec od 7:95 do 8:02; na jesień od 7:27 do 7:28 kukurydza na maj-czerwiec od 5:63 do 5:64, na czerwiec-lipiec od — do —, na lipiec-sierpień od 5:66 do 5:67, na sierpień-wrzesień od — do —, na wrzesień-październik od 7:86 do 7:87; owies na wiośne od — do —, na maj-czerwiec od — do —, na jesień od 6:43 do 6:44; rzepak na styczeń-luty od — do —, na sierpień-wrzesień od 13:55 do 13:65; olej rzepakowy na kwiecień-maj od — do —,

na wrzesień-grudzień od — do —. Tendencja słabsza.

Budapeszt 11 czerwca. (*Gielda sbołowa*). (Kurs w koronach i po 50 kilogr.) Pieniąc na czerwiec od — do —, na październik od 8:15 do 8:16; tyto na październik od 6:86 do 6:88; owies na październik od 6:08 do 6:09; kukurydza na czerwiec od 5:35 do 5:36, na lipiec od 5:39 do 5:40, na maj (1902) od 5:15 do 5:16; rzepak na sierpień od 13:10 do 13:20. Oferty na pieniężnie dobre. Chęć kupna dobra. Usposobienie lepsze.

Wiedeń 11 czerwca. (*Gielda południowa* godzina 12 m. 30). Marki 117:53, Renta majowa 98:55, Weg. renta koronowa 93:10, Akcje austr. zakł. kred. 683 —, Akcje weg. zakł. kred. 686 —, Akcje Anglobanku 280:50, Akcje Unionbanku 560 —, Akcje Bankvereinu 481 —, Akcje Länderbanku 415 —, Akcje kolei państw. 672 —, Lombardy 106 —, Akcje kolei Elbethal 500 —, Akcje fabryki broni —, Akcje tytoniowe —, Akcje Alpij 468:50, Akcje Rima Muranji 490 —, Akcje prąskiego Tow. żel. —, Losy tureckie 107:25, Ruble 253:75

Berlin 11 czerwca. (*Gielda poranna*). Akcje kredytowe 214:25, Tow. dyskontowe 183:75.

— Z Banku hipotecznego. Z dnia 31 maja 1901 roku było w obiegu: 4 proc. listów hipotecznych kor. 24,101.600. 4 i pół procentowych listów hipotecznych kor. 96,762.200. 5 proc. premjowanych listów hipotecznych kor. 6,672.600. Łącznie kor. 127,535.600. Asygnacyi kasowych było w obiegu kor. 4,307.800.

Przyjechali do Lwowa.

dnia 11 czerwca 1901 r.

HOTEL GEORGE. Hr. W. Korytowski z Płoczcza. W. Wolkowski z Lachowicz. B. Pniowski z Wiktowa. A. Przedzymirski z Jastowa. E. Kurylowicz ze Złoczowa. J. Szaszkiewicz, K. Borek z Rosji, A. Dworski z Przemysla. J. Cieleski z Byczkowic. St. Hozwadowski z Nowosieli. A. Geissberg, J. Iglałowski z Wiednia. T. Sroczyski z Jasła. A. Slane z Wiednia. O. Klominek z Trzcinicy. A. Wullschlegler z Genf. Hr. J. Mycielski z Krakowa. F. Landau z Krakowa. F. Horodyski z Trybnochowicz.

HOTEL EUROPEJSKI. Hr. J. Korytowski z Płoczcza. Hr. Ożarowski z Wysocka. T. Łaszcz z Gorlic. M. Bobowski z Rosji. L. Chomiński z Tarnopola. J. Hoffmann z Holobutowa. Dr. J. Drózbicki z Pratikowic. E. Gwierzewicz z Grzymałowa. M. Chylinski z Krakowa. J. Kielczewski z Wołynia. E. Gutter z Marjampola. W. Younga ze Starego Miekirza. J. Marmoros z Kolomyi. B. Jocz z Krzywca.

Nadesłane.

Rubryka ta nie pochodzi od redakcji, która też nie bierze na siebie żadnej za nie odpowiedzialności.

505

Dr. Jan Opolski.

b. długoletni asystent kliniki chorob wewnętrznych prof. dra Gluzińskiego, osiadł w Stanisławowie, ulica Lipowa i ordynuje w chorobach wewnętrznych i nerwowych.

Dr. Władysław Kruszyński

były lekarz kliniki prof. Gluzińskiego, długoletni sekundariusz szpitala powszechnego na oddziale prof. Zm. bickiego i Czyżewski, ordynuje w sezonie letnim w Lublienu (kapiele siarczane) pod Lwowem 571

Dr. W. Sadowski (Wrocław)

ordynuje w bież. sezonie (jak lat poprzednich w Reichenhall (Bawaria) Willsa Schönheim. 4019

W Jaremczu tuż nad brzegiem Prutu, w pięknej willi, bardzo wygodnie urządzonej są do wynajęcia 2 wielkie umeblowane pokoje z oszkloną wawrandą, kuchnią i spiżarnią. Z ogrodu wejście wprost do Prutu. Blizsza wiadomość w Administracji *Smigusa* ul. Akademicka 10.

Podziękowanie.

Wielmożnemu Panu dr. Eulowi Silbersteinowi, zamieszkałemu we Lwowie, przy ulicy Sykulskiej 34, za jego nieustraszoną i pełną poświęcenia opiekę lekarską, jaką okazał waga żmota chryzą lwowi,

